



BRANDKÅRSTIDSKRIFT

N:r 5

ORGAN FÖR SVENSKA BRANDKÅRERNAS RIKSFÖRBUND

Redaktion: Styrningsgatan 1, Stockholm. - Tel. 60 63 08. - Postgiro 4870.

Redaktör och utgivare: Kapten Erik Gillner.

1943

25 årgången

Olika släckningsmetoder.

Av Curt Bergström.

(Forts. från 4/1943.)

I underliggande våningar sammanföres bohaget rumsvis eller i ett rum per lägenhet. På samman-skjutna bord, sängar, soffor uppstaplas övriga smärre möbler och kläder och i mellanrummen läggas ömtåligare saker såsom glas, porslin, prydnadssaker. Över alltsammans täckes med presenning. Golvet, som skall vara möjligast fritt, täckes därefter, som ovan nämnts, med torvströ, sågspån eller dylikt.

Tränger vattnet på något särskilt ställe igenom (ofta vid elektriska taggenomföringar), bör det här direkt uppsamlas i utplacerade kärl, som undan för undan tömmas. Det kan ofta vara fördelaktigt, att koncentrera vattnets genomflöde på bestämda ställen genom ett eller annat håls upptagande, vilket kan ske med järnspett, borr eller yxa.

Endast sällan torde länsning

med pump kunna ske, enär härför fordras större vattendjup för sug-silen, än som vanliga trösklar åstadkomma. Det skulle i så fall vara i källare, särskilt där vattnets ytterligare stigande kan medföra ökade skador å inventarier eller varor. Ofta finnas avlopp i källargolven, som efter eventuell upprensning av gallret bäst kunna bortföra vattnet.

Dessa skyddsåtgärder böra vidtagas planmässigt. Sälunda bör möblernas sammanförande och övertäckande i första hand ske i högst belägen, ej vattenskadad våning och golvet beläggande med torvströ eller sågspån påbörjas i våningen däröver. Det är vidare av vikt att arbetet igångsättes i tid, om möjligt samtidigt med släckningsarbetets påbörjande. För att detta skall kunna ske, måste även denna detalj av släckningsarbetet vara förberedd genom upplägning

av förråd å brandstationen av torr torvströ eller sågspån i säckar samt täta presenningar eller vaxdukar av lagom storlek, lämpligen 4×4 meter. Vidare bör tillgång finnas till skyfflar och piasavakvaster. Allt bör vara väl ordnat för hastig framforsling.

Uppbärning av säckar till högre belägna våningar är ett ansträngande och tidsödande arbete, särskilt i rökfyllda och belamrade trappor, vilket därför binder ganska mycket folk. Det är frestande att härtill anlita villiga åskådare, men det är givetvis icke lämpligt att släppa in främmande och okända människor i andras lägenheter, ej ens under eldsvåda. Det är icke heller lätt att kontrollera, att alla verkligen göra någon nytta.

Ur alla synpunkter bättre är då att använda utvändig hissanordning, enklast av samma konstruktion som en livräddningsapparat, varvid civila medhjälpare från gatan kunna verkställa upphissningen. Blocket bör fästas i fönster i så högt belägen våning som möjligt och alla underliggande våningar kunna då utan omflyttning av apparaten samtidigt nås.

f) Avspärrning.

Hur snabb brandkåren än är, så är som regel i alla fall åskådare de första på en brandplats, och dess antal ökas med otrolig hastighet. Såväl ur den synpunkten, att brandkåren behöver plats att arbeta och överskådlighet, som jämväl ur säkerhetssynpunkt för åskådarna själva och ofta nog även till förhindrande av stölder, måste nyfikna hållas ur vägen, varför avspärrning av brandplatsen bör anordnas. Detta bör göras fortast möjligt, icke minst av den anledningen, att ju mera skarorna växa, dessto svårare blir det att flytta undan dem.

På platser, där tillräcklig polisstyrka finnes, tillkommer det i för-

sta hand denna att verkställa avspärrningen. Eldsläckningsledaren bör, om så behövs, hos polisbefälhavaren göra framställning härom, ävensom meddela, huru spärren skall sträckas.

Om polis saknas eller är otillräckligt representerad, får annan organisation tillgripas. Att använda brandkårens personal härtill, i varje fall till mera än att organisera avspärrningen, bör undvikas, då brandmännen i regel erfordras för andra uppgifter. Uniformerad personal är önskvärd, och militärförband är därför lämpligt, men dylik personal torde behövas endast vid större eldsvådor, och på ett fåtal platser står den till förfogande.

Det torde sällan möta svårigheter att bland de alltid oerhört intresserade och åtminstone till en viss grad hjälpsamma åskådarna få frivilliga till denna avspärrningstjänst, särskilt som dessa medhjälpare vid utövandet av sitt uppdrag få de bästa åskådareplatserna, nämligen framför fronten. Det gäller dock att få lämplig organisatör. Finnes linor att tillgå, kunna dessa med fördel utnyttjas till att markera gränsen.

Beträffande det avspärrade områdetets storlek bör man se till, icke blott att man får full rörelsefrihet på själva arbetsplatsen och att publiken ej kommer till skada genom ras, eventuella explosioner o. s. v., utan även att man får sina fordon och om möjligt sprutplatserna och ledningarna därifrån på fritt område, då härigenom kontrollen av desamma ävensom ordregivningen underlättas och skador och eventuella stölder från publikens sida förhindras. Av samma anledning bör naturligtvis plats, där bärgat gods placeras, ligga inom avspärrningsområdet, dock fullt skyddat för eld och vatten.

Avspärrning göres bäst i en relativt smal passage, alltså hellre i en gatunymning från hus till hus

än snett över en gatukorsning eller en öppen plats.

Det händer ej så sällan, att brandkåren, särskilt vid eldsläckningens igångsättande och innan erforderlig förstärkning hunnit anlända, nödgas begära hjälp av åskådare. En sådan hjälp kan vara mycket värdefull vid arbeten, vilka icke fordra förkunskap eller instruktion, såsom biträde vid ena sidan av slangrulle under slangutläggning eller vid resande av steg. Emellertid uppstår lätt den faran, att man får alldeles för många frivilliga, vilka sedan under hänvisning till sin hjälpverksamhet ej frivilligt vilja lämna arbetsplatsen och vilka för övrigt äro svåra att skilja från överksamma åskådare. Dels bliva de lätt till hinders, dels har man ett visst ansvar för dem för eventuella kroppsskador och skador å kläder. Ersättningsfrågan kan bliva ganska krånglig, särskilt som vederbörande ej alltid efteråt med säkerhet kunna igenkännas och många bruka anse sig ha varit anmodade. Skada å kläder igenkännas och många bruka anse sig ha varit anmodade. Skada å kläder eller annan lösegendom, som uppkommit "vid skälig åtgärd till förekommande eller hämmande av brand eller bärgning undan brand" ersättes dock av vederbörande egen brandförsäkringsgivare enligt lagen om försäkringsavtal av den 8. april 1927 §§ 82 och 83, naturligtvis under förutsättning, att brandförsäkring å personlig lösegendom finnes och skadans uppkomst kan styrkas. Skulle försäkring av personlig lösegendom *icke* finnas kan ersättning av statsmedel utgå enligt Kungl. Maj:ts kungörelse den 16. december 1938 nr. 762.

Det är därför klokt att ej i o-nödan begära hjälp av obekanta och att framför allt ej tillåta dem komma inom den egentliga brandplatsen eller inomhus, enär ledaren vid eventuell reträtt ej vet varest

och till vilket antal personer uppehålla sig inom det hotade området. Måste handräckning begäras, bör den därför inskränka sig till öppna platser och vara av tillfällig natur, varefter medhjälparna snarast böra avtackas och anmodas lämna det avspärrade området.

Rätt att passera avspärrningen bör endast lämnas ägare av den brinnande eller hotade egendomen, där boende eller där anställda i och för deltagande i bärgning eller för upplysnings lämnande, samt personer, som i övrigt kunna ha skälig anledning till besök. Till den senare kategorien hör givetvis polis för verkställande av brandsaksundersökning. I en del samhällen förekommer utlämnande av passerkort till eldsvådeplatser åt brandförsäkringsinrättnings ombud, tidningsmän m. fl. De förra kunna ha anledning tillse, att bärgad, av dem försäkrad egendom tillvaratages, undanskaffas och därvid skyddas mot stöld eller åverkan och även de senare torde man få anse ha en uppgift att fylla i samhället, men beträffande dessa torde det vara bättre, att ledaren giver dem vederhäftiga upplysningar, när hans arbete så medgiver, än att låta reportaget bygga endast på fria fantasier. Brandkåren bruka vinna på ett tillmötesgående mot "Tredje statsmakten". Om dylika passerkort utfärdas bör dock mycket stor sparsamhet iakttagas.

Alla, som av polisen eller dess ersättare tillåtas passera avspärrningen, skola emellertid tillhållas att omedelbart anmäla sig för brandchefen för tillståndets bekräftande och för erhållande av arvisning om lämplig uppehållelse eller verksamhetsområde.

g) Åtgärder för trafiken.

Vid eldsläckning kan det ofta icke undvikas, att trafikleder, bland annat genom slangledningars dragande över desamma, måste spärras. Detta gäller särskilt vid

släckningens början, innan någon närmare orientering över tillgängliga vattentillgångar verkställas. Man bör emellertid så mycket som möjligt söka undvika trafikspärrar, icke minst med tanke på förflyttningar av egna fordon. Så fort som möjligt och senast i samband med övergången till eftersläckning bör därför åtgärder vidtagas för att åter släppa fram trafiken. Dels kan detta ske genom överkoppling av ledningar till mera lämpligt placerade brandposter eller sprutor, dels genom skyddande av ledningarna medelst slangbroar på sådant sätt att trafiken utan att skada kan gå fram över dem.

Vid korsning av järnvägar bör redan från början ledningarna läggas under spåren. Detta låter sig lätt göra genom att, sedan ledningen är lagd, närmaste koppling lossas och ena slangändan stickes under rälsen. I regel är på en banvall vattenavlopp anordnat vid var tionde syll och för övrigt bereder det även vintertid ingen större svårighet att med en yxpik eller dyl. åstadkomma tillräcklig fördjupning i sanden. Ett järnvägståg kan ur flera synpunkter vara svårt att stoppa och en överkörning av slangen medför ett säkert spolierande av densamma och därmed ett riskabelt uppehåll i släckningsarbetet.

En landsväg låter sig sällan och en gata naturligtvis aldrig korsas genom trumma under vägbanan. Här får man därför tillgripa skyddsmedel i form av slangbroar (se Utbildningsreglemente för brandkärer), vilka finnas av mångahanda konstruktioner. I nödfall kunna plankbitar eller vedträn användas, vilka läggas på ömse sidor om och tätt intill slangen. Skydden behöva icke täcka slangen, enär den egentliga skadan åstadkommes genom att passerande fordonshjul pressa för skarpa veck, varvid vävnaden brytes. Vid pas-

serandet bör, även om slangbroar användas, tillse, att slangen icke skjutes framför hjulen så att slitning mot marken uppstår. Slangbroar böra därför bevakas, vilket eventuellt kan överlätas till polis eller åskådare.

Senast vid övergång till den ofta långvariga eftersläckningen och bevakningen böra trafiklederna frigöras. Detta måste ofta ske på bekostnad av eljest giltiga principer, i det man kan tvingas tillgripa långa slangledning med ty åtföljande sämre tryck, men detta sistnämnda spelar mindre roll på detta stadium av släckningen än vid eldens begränsande och den egentliga släckningen. I samhällen med brandposter bör under eftersläckningen ledningar från dessa ersättas tidigare från sprutor dragna sådana, dels ur ekonomisk synpunkt, dels ock för att frigöra sprutor och personal för ny utryckning. Men även motsatt förfarande, d. v. s. överkoppling från brandposter till motorsprutor, kan bli nödvändigt, om ringa tillgång på vatten i vattenledningen finnes.

(Forts.)

Mössmärken
Gradbeteckningar
Armbindlar
Tjänsteålderstecken

Aug. Holts Gulddragerifabriks A.-B.
 Mäster Samuelsgatan 67 STOCKHOLM
 Tel. 20 78 58 och 10 05 33

Luftskyddskolonner.

Luftskyddsinspektionen har i samråd med hemortsförsvars-sakkunniga avgivit nytt förslag till luftskyddskolonner. Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Brandkärernas Riksförbund och Svenska Brandbefälsföreningen ha i gemensam skrivelse över det nya förslaget den 10 april avgivit nedanstående yttrande, av vilket huvudpunkterna i det nya förslaget framgå.

Till Konungen.

Med anledning av Kungl. Maj:ts remiss den 26 mars 1943 angående Luftskyddsinspektionens omarbeteade förslag till luftskyddskolonner få Svenska Brandskyddsföreningen, Svenska Brandkärernas Riksförbund och Svenska Brandbefälsföreningen härmed i underdånighet avlämna följande gemensamma yttrande.

I det utlåtande*, som vi avgivit angående luftskyddsinspektionens första förslag till upprättandet av luftskyddskolonner*, framhölls

att en förstärkning av nuvarande brandförsvaret för krigsförhållanden är nödvändig, varför luftskyddsinspektionens initiativ måste tagas i allvarligt övervägande.

att den för luftskyddskolonnerna avsedda brandsläckningsmaterielen efter erforderlig revision med hänsyn till av oss föreslagna omorganisation av kolonnerna snarast anskaffas,

att personalens utbildning snarast påbörjas men

att den av luftskyddsinspektionen föreslagna organisationen av kolonnerna i samråd med brandsakkunniga måste helt omarbetas.

I det nya förslaget, som luftskyddsinspektionen nu framlagt, synas erinringarna i vårt föregående

yttrande i väsentliga delar ha blivit beaktade. Sålunda kommer organisationen av luftskyddskolonnerna enligt inspektionens omarbetade förslag att innebära i stort sett följande:

1. Luftskyddskolonnerna sammandragas först vid krigsfärd till vissa mobiliseringsdepåer, där den för kolonnerna avsedda utrustningen och materielen redan i fredstid skall finnas placerad. Personalen uttages och övas redan i fredstid.

2. Antalet kolonner bibehållas vid tio, men genom sektionsuppdelning kunna kolonnerna uppdelas i smärre, lämpligt sammansatta utryckningsenheter allt efter arten och omfattningen av det föreliggande hjälpbehovet.

3. Av de tio mobiliseringsrepåerna skola tre — i närheten av Stockholm, Göteborg och Sundsvall — utgöra centrala anstalter för utbildning av personalen.

4. Luftskyddsinspektionen handhar anskaffningen, krigsplaceringen och överinseendet av utrustning och materiel ävensom, i samråd med statens brandskola, utbildning och övning av personalen. Organisationen är i fred och i beredskapsläge direkt underställd inspektionen i administrativt och ekonomiskt avseende. Vid utryckning skall kolonn vara underställd den myndighet, som kommer att handha den operativa ledningen av hemortsförsvaret.

5. Kolonnchefer, ställföreträdande kolonnchefer och brandmästare beräknas för närvarande endast kunna rekryteras bland brandbefäl vid yrkesbrandkärerna. Härvid bör dock endast sådant befäl uttagas, som i händelse av skärpt beredskap eller krig ändock skulle komma att kallas bort från sina

* Se brandkårstidskrift 11/1942.

civila anställningar. *Framdeles* där-
emot beräknas en särskild befäls-
kader för kolonnerna kunna ska-
pas.

6. Kolonnernas manskapsstyrka
uttages bland vapenfria värnplikti-
ga och fördelas på större städers
yrkesbrandkärer för att där ge-
nomgå en utbildningskurs på två
månader. Kommunerna ersättas
härför av staten.

Efter denna grundläggande ut-
bildning följer en fortsatt utbild-
ning om två månader i förband
vid mobiliseringsdepåerna i närhe-
ten av Stockholm, Göteborg eller
Sundsvall.

7. Kolonnernas utrustning vad
beträffar brandsläckningsmateriel
har enligt det omarbetade förslaget
förstärkts. För att denna materiel
även skall kunna utnyttjas i freds-
tid föreslås, att en undersökning
skall verkställas, huruvida bilar,
motorsprutor m. m. lämpligen kun-
na omhändertagas av kommunala
brandkärer i närheten av mobili-

seringsdepåerna mot att kommu-
nerna finge använda materielen.

8. Engångskostnaderna för upp-
rättandet av luftskyddskolonnerna
beräknas enligt det omarbetade
förslaget uppgå till 6,319,000:—
kronor och årskostnaderna till
169,000:— kr. mot 4,035,000:—
kr. enligt inspektionens första för-
slag.

Den utformning av luftskydds-
kolonnernas organisation, som gi-
vits i luftskyddsinspektionens om-
arbetade förslag, innebär enligt vår
åsikt en avsevärd ökning av kolon-
nernas effektivitet under krigstid
samtidigt som de årliga kostnader-
na väsentligen nedbringats. Enär
vidare de erinringar, som vi i vårt
föregående yttrande ansett oss bö-
ra framhålla, nu i största utsträck-
ning ha beaktats enligt de åtta hu-
vudpunkterna härovan, få vi i un-
dånighet tillstyrka, att luftskydds-
kolonnerna upprättas i huvudsak-
lig överensstämmelse med det av
luftskyddsinspektionen framlagda
förslaget.

*Ur Hushållnings-Journal för Februarius år 1780
hava vi hämtat nedanstående artikel.*

Tankar om eldsläckning i Stockholm och flera städer i riket.

När man betraktar de stora och
förskräckliga eldsvådor, som över-
gått huvudstaden och ganska män-
ga städer uti vårt kära fädernes-
land, på en tid allenast av 40 å 50
år, varav värdet visst torde utgöra
flera 100:de tunnor guld, och som
aldeles gått i rök, utom den skada
och förlust Kronan av dessa o-
lyckelige skattdragande undersåta-
re måst vidkännas, i eftergift av
deras utskylder m. m. jämte den

nöd, fattigdom, jämmer, uselhet
och elände många tusende medbor-
gare övergått, varav Filipstad, As-
kersund och Gävle, nästan inom ett
år nyligen äro alltför ömma bevis;
hoppas jag var och en ej annat
kan, än önska och befordra sådana
medel och utvägar, som till före-
kommande därav åtminstone efter
möjligheten kunde prövas nyttiga
att vidtagas och verkställas.

Brand-Assurance Kontoret har o-

nekligen förträfflig nytta med sig i Stockholm, i ansende till nu varande svårigheten att förekomma eldsvådors utbredande, så att de som hava sina egendomar försäkrade, kunna oftast bliva skadeslösa vid uppkomna eldsvådor. Men utom det att inte alla egendomar äro försäkrade, så bliver den förmån endast inskränkt inom Stockholm, jämte en och annan stad i riket. Och om andra städer i riket, få eller flera, skulle kunna förena sig om någon dylik inrättning, så är och blir det alltid en viss och onekelig sanning, att vad hus eller egendom brinner upp, det må vara i Stockholm eller någon annan ort i riket, bliver det alltid en nationell skada och förlust, fast än ägaren får honom betalt och ersatt.

Ehuru kristeliga och goda sådana inrättningar kunna vara, så håller jag före att sådana resurser böra försiktigt och varsamt nyttjas, ty torde hända att de möjligen kunna medföra den verkan att göra någon mindre sorgfällig om sin åtminstone fasta egendoms bevarande. Ett enda exempel jag har hört, kan väl aldeles intet gälla för bevis, men väl giva anledning att tänka, det sådant kan vara möjligt, ty när en ägare av ett hus i Stockholm på Katarina trakten för några år sedan hade nödigt att sälja detsamma, bjöds det honom därför långt mindre än han fått igenom Assurancen om det brunnit. Vad är då att undra om han eller vilken det må vara i lika omständigheter, icke skulle åtminstone vara lika nöjd om dess fasta egendom brinner. Jag anför detta, icke för att på något sätt förringa en så nyttig inrättning, utan allenast för att giva anledning att så mycket kraftigare vidtaga andra författningar till förekommande av uppkomna eldsvådors utbredande.

Det är således intet i den delen om ersättning för lidna skador vid uppkomna eldsvådor, ej heller om

instrument vid eldsläckning, eller om försiktigt anlagda byggnader till förekommande av eldens utbredande, som jag vågar yttra mig, utan vad som fallit mig in, har varit, huru sådana medel och utvägar måtte vidtagas, och göras, att vid uppkommande eldsvådor i huvudstaden och de flesta övriga städer i riket, elden snarast måtte dämpas och åtminstone efter all möjlighet stora skador förekommas.

Av alla släckbara ämnen, får vattnet onekligen bliva det enda förnämsta, som med största fördel kan komma att brukas vid eldsvådors släckande, ty utom överflöd av detsamma är nästa all eldsläckning fåfång' och förgäves; och kan man intet uträtta om det och vore flera tusende sprutor och flera brandredskap, när vatten för dem felar, emedan under väntan på vatten, får alltid elden en ny styrka att taga överhand, som vi nästan vid alla eldsvådor klarligen bliva övertygade om. Detta tycks på lika sätt böra betraktas, som om man hade tillräckligt manskap, kanoner och muskötter att försvara sig med emot en infallande fiende, men krut felade, vad uträttades då därmed? litet eller intet; lika så angeläget som krut bör anses vara tillräckligt i den delen, så angeläget är ock att om nog tillgång på vatten vid eldsläckning finnes, om något huvudsakligt skall kunna uträttas.

Att med de vanliga sätten av hästar, kärror och vattentunnor m. m. föra vatten till eldsläckning, är aldeles otillräckligt, visar dagligen erfarenheten, och huru kan det vara möjligt, att med de allra bästa köranstalter i världen sådant kan låta sig göra tillräckligen, ty när oftast till ett visst ställe flera hundra ja till ett tusende tunnor vatten inom 1/2 eller hel timmas tid fordras till eldens släckande, och till förekommande av dess vi-

dare utbredande, när man betraktar vad myckenhet av hästar och karror därtill skulle fordras att framföra en så stor myckenhet vatten på en så kort tid, samt vad hinder av trängsel och oreda därav skulle uppkomma, varav eldsläckningsarbetet skulle hindras, och det så mycket mera som flyttsakernas förande utur hus och gårdar närmast elden därtill kommer, vilka omöjligen med någon villighet kunna hindras.

Skall därför något fullkomligt vidtagas vid eldsläckning i städerna, så bör nödvändigt sådana anstalter och inrättningar vidtagas, varigenom man har altständigt på åtminstone mesta ställen i städerna vatten att tillgå. Dessa inrättningar bliva väl olika allt efter som belägenheter och omständigheter på vart och ett ställe särskilt fordra.

Men jag är och nästan tillika övertygad därom, att alla städer i vårt kära fädernesland därmed kunna förseas.

För att få vatten till exempel på de flesta ställen i Stockholm, bör en uppforderingsmaskin byggas på Brunkeberg för Norrmalm som skulle drivas av väder och i nödfall av hästar och manskap; den samma skulle då fordra upp vatten utur en brunn eller skakt som vore sänkt vid foten av Brunkeberg till erforderligt djup under Mälarens vattenhorisont, och på det att tillräckligt vatten alltid vore att tillgå, borde vattnet ledas dit igenom en stoll, som lätt kunde tagas ifrån Norrström över Norrmalms torg eller ifrån sjön under 5:te gatan eller Lilla vattugränden ifrån Fredsgatan: Möjligheten av sådana anstalter hoppas jag ingen sätter i fråga. Vattnet som således uppfordras, kommer att samlas uti en reservoir, som borde innehålla 100,000 tunnor vatten; ifrån samma reservoir ledes vattnet sedan igenom rör till vart

kvarter och till vart hus, nästan över hela Norrmalm. Denna inrättning tjänte då icke allenast vid uppkommande eldsvådor, utan jämväl kunde lämna vatten till vart och ett hus, till dagligt behov, vilka även kunde hava en liten reservoir, ständigt full med vatten, på samma sätt som eld- och luftmaskinen skall göra i London på den trakten som kallas Hannover Square, varest över 500 våningshus bliva fornerade med vatten på det sättet. Kostnaden att få vatten ifrån Brunkebergs reservoir till Kungl. Slottet och staden, bleve ej odräglig; dock kunde själva staden forneras med vatten om en reservoir bleve byggd vid Söderström vid ändan av bron mitt emot norra Kvarnhuset, då uppfordringen till den samma kan drivas av Strömmen. Västra sidan av Södermalm kan jämväl få en uppforderingsmaskin, när en stoll bliver slagen ifrån sjön under höjden till något bekvämt ställe av Skinnarviksbergen, då där ett motsvarande skakt bliver sänkt ifrån samma höjd till den underliggande stollen, varigenom vattnet går in till skaktet. Där över, sedan en uppforderingsmaskin av väderdrift bygges, vilken fordrar upp vattnet uti en reservoir av samma storlek som den vid Brunkeberg, vilken här spränges ut i själva berget, därifrån vidare rör kunna gå till vad ställe som behagas kring den delen av Södermalm, varav jämväl invånarna hade tillika vatten till dagligt bruk.

Likaledes kunde den östra delen av Södermalm, som ligger ikring Katarina kyrka få vatten till eldsläckning, om samma inrättning anlades på höjden emellan Skeppsbron och kyrkan, men att få friskt vatten där vore någon mera kostnad men ej omöjligt. På samma sätt kunna sådana inrättningar på flera ställen inrättas, om de samma skulle åstundas. Mången torde föreställa sig att till sådana an-

stalter och inrättningar ganska stora penningssummor skulle åtgå att verkställa; men var övertygad därom, att ett avbränt kvarter, ett enda hus kanske, har kostat mycket mera än en av dessa inrättningar skulle komma att kosta; ja till och med vad alla tre nämnda skulle komma att kosta tillsammans. Borsbyggnaden hedrar oneligen detta tidevarvs byggnader i Stockholm, men männe intet sådana inrättningar som föreslagna äro, skulle göra det i lika hög grad, nyttan lämnar jag andra att-döma om.

Till nyttiga inrättningar kan knappt någon kostnad sägas vara för stor. Vi slösa ofta för lappri och fåfänga samt tomma nöjen stora summor utan att ångra dem, fast de försvinna som väder, och man knappt gjort något verkligt gott därmed. Beklagligen taga vi

ofta fel om vad som kan gagna, ja även föredraga det som allenast lyser emot det verkliga. När våra sinnen döma om saker som höra förståndet till, och det förra bliver mera aktat, måste det senare vika, mattas, förtrampas och begravas.

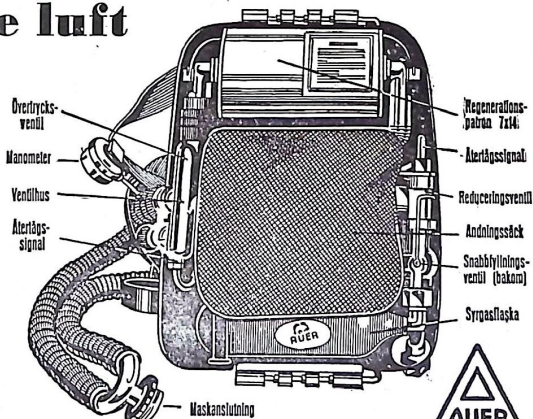
Vad som i korthet är nämnt om utvägar till vatten vid eldsläckning i Stockholm, kan så mycket mera lämpas till de övriga städerna i riket, efter största delen hava sådana situationer som ändå gynna mera sådana inrättningar än Stockholm: Ty hade Gävle haft en dylik inrättning, som där i anseende till Strömmen, vilken går igenom staden, för 2 å 3,000 plåtar har kunnat verkställas, torde denna eldsvåda varit ganska litet betydande. Askersund och Filipstad på samma sätt. Uppsala som för få år sedan led en stor skada av våd-

Fullständigt oberoende av omgivande luft

Med syrgasapparatur AUER-Audos MR I kan man även arbeta på platser, där filtermasker och friskluftmasker ej äro användbara.

Apparaturen kan begagnas 1 å 1 1/2 timme utan omladdning. Något andningsmotstånd förekommer ej.

Återtägssignalen ger bäraren varning om när han bör avbryta sitt arbete. Begär upplysningar om rökskyddsmateriel från



BIRGER CARLSSON & Co. A - B

Malmkillnadsgatan 33 • STOCKHOLM • Tel. 23 26 55 (växel).

eld, kunde väl med en mindre summa än Gävle få en sådan inrättning. Sala och Västerås, som inte längesedan undergått nästan totala eldsvådor, kunna oförlikneligen väl med sådana inrättningar förses. Falun och Hedemora lika så bekvämt, vilka inom få år gått i rök, förmodligen i brist av vatten till att dämpa och utsläcka den först uppkomna elden. Vem tvivlar, att Göteborg, Norrköping, Karlskrona, Nyköping och Karlstad m. fl. med sådana inrättningar skulle kunna förses? Jag går förbi att uppräknat de övriga städerna i riket vilka jag känner. och kunna hava lika lätt tillgång på vatten till eldsläckning som till dagligt behov, och tvivlar jag ej heller därpå, att de städer jag ej

haft tillfälle att se, även väl på fördelaktiga sätt kunna vinna det samma, när omhugsamhet, drift och flit ledes därtill.

Det är visst och onekligt att våra hus och egendomars förstörande igenom eld och brand böra anses för syndasträff, varigenom Gud dämpar vårt högmod och låter oss tydligen se, huru vi på några minuter kan hava överflöd på allt och på samma tid intet: men icke dess mindre har han oss ålagt, att under fruktan av dess styrande hand igenom omtanke, flit och möda vidtaga sådana medel som vår förmögenhet kan tillvägabrinda, för att söka bevara oss för skador och olyckor.

Joh. Ulfström.

FRÅN LÄNSFÖRBUNDEN.

Älvsborgs läns brandkårsförbund.

Brandkonsulenter: Överstelöjtnant *R. Stridbeck*. Exp.: Sven Eriksonplatsen 1, Borås. Tel. 1576.

Brandchef *B. Thorell*. Exp.: Brandstationen, Trollhättan. Tel. Brandkåren.

Redogörelse över verksamheten under år 1942.

1. Verksamheten i allmänhet.

Till de under 1941 till förbundet anslutna 137 brandkårenna hava under 1942 kommit 17 nya kårer, därav 15 i södra och 2 i norra länsdelen, nämligen i södra länsdelen: Asklanda-Ornunga, Sjötofta, Östra Frölunda, Borås Wäfveri A.-B., A.-B. Sveriges Förenade Triåfabriker, Kilsundskoncernen, Dufvefors Väveri, Borås Yllefabrik, Borås Band- och Hängslefabrik, A-B

Kamgarn, Ljungbergs Läderfabrik, Kinnasand, Kinnamark, Häggådalen och Kinnaström; i norra länsdelen: Magra och Ärtemark.

Härmed har Älvsborgs län med avseende på antalet brandkårer gått fram till den främsta platsen bland länen i landet, i det brandkårsförbundet den 31/12 1942 räknade ett medlemsantal av ej mindre än 154 brandkårer. Den alltjämt fortgående utvecklingen av

brandväsendet i Älvsborgs län kan betecknas som mycket beaktansvärd.

Den uppgift, som lämnats brandkårsförbundet med organiserande av brandkärer i de kommuner, som erhållit motorsprutor genom Luftskyddsinspektionen, har bedrivits med det resultat, att förbundet vid slutet av 1942 kunnat anmäla, att 59 kommuner ordnat sitt brandväsen tillfredsställande enligt Luftskyddsinspektionens fordringar. För denna sin medverkan har förbundet t. v. erhållit statsanslag med belopp, som framgår av nedanstående redogörelse över förbundets räkenskaper. Vid årsskiftet funnos dock flere kommuner, som fått motorsprutor, men ännu icke ordnat sitt brandväsen så, att

detta kunnat uppfylla Luftskyddsinspektionens fordringar. Som huvudsakliga skäl härför hava kommunerna anfört, att de velat avvakta den föreslagna nya brandlagens antagande.

Brandkårsförbundets enskilda medlemmar uppgingo till samma antal som under förra året eller 18 st.

Landstingets inrättningar, vid vilka förbundet har uppdrag att öva tillsyn över brandväsendet och verkställa övningar med personalen, voro 31 st.

2. Förbundets räkenskaper under 1942 framgå av nedanstående uppställning, som är en avskrift av den för kalenderåret avgivna revisionsberättelsen.

Inkomster:

Behållning från 1941	2,873: 49
Landstingets bidrag för 30 inrättningar	600: —
Anslag från Älvsborgs läns Brandstodsbolag	2,500: —
Medlemsavgifter från 154 brandkärer	1,540: —
Medlemsavgifter från 18 enskilda medlemmar	180: —
Riksförbundets bidrag till instruktionskurs	300: —
Riksförbundet för porton för inkasserade årsavgifter	38: 75
Försåld litteratur	48: 25
Diverse inkomster	64: 80
Statsbidrag för organisation av brandkärer i 44 kommuner, vilka erhållit motorsprutor genom Luftskyddsinspektionen	4,400: —
Bankränta 1942	166: 64
	<hr/>
Kronor	12,711: 93

Utgifter:

Expeditionskostnader	396: 15
Inventarier, skioptikonbilder, fotos och litteratur	105: 77
Konsulentkostnader i södra länsdelen	2,519: 45
Konsulentkostnader i norra länsdelen	1,941: 05
Instruktionskurs	380: 69
Prenumerationsavgifter till Riksförbundet	84: —
Sekreterarearvode	300: —
Kassaförvaltarearvode	150: —
Överföring till stipendiefonden	220: —
Behållning till 1943, innestående i bank	6,614: 82
	<hr/>
Kronor	12,711: 93

ÄLVSBERGS LÄNS BRANDKÄRSFÖRBUNDS STIPENDIEFOND.

Inkomster:

Behållning från 1941	4,200:—
Överföring från förbundskassan: revisorernas gåva 40:—	
18 enskilda medlemsavgifter	180:—
Utdelning å 20 st. aktier i Göteborgs bank å kr. 6:25	125:—
Gåva av enskild: 1 st. 1942 års premieobligation	50:—
Bankränta 1942	54:56
Gåva av enskild för utjämning av slutsumman	—:44
	<hr/>
Kronor	4,650:—

Utgifter:

Behållning till 1943:	
20 st. preferensaktier i Göteborgs bank å nom. kr. 125 ..	2,500:—
1 st. Statens premieobligation av 1942	50:—
Behållning i bank	2,100:—
	<hr/>
Kronor	4,650:—

3. *Brandkårsförbundets stipendiefond* har såsom av ovanstående framgår ökat med 450 kr. till en behållning å kr. 4,650. Några stipendier hava hittills icke ansetts kunna utdelas på grund av fondens ännu ringa årliga avkastning.

4. *Förbundsmötet.*

Detta avhölls i Vänersborg den 13 och 14 juni.

Ansvarsfrihet beviljades styrelsen och kassaförvaltaren för 1942 års förvaltning.

Val. Landshövding A. von Sneidern hade meddelat sig önska avgå från befattningen som förbundets ordförande.

Till ordförande till och med förbundsmötet 1944 valdes Landshövding V. Lundvik, som därtill givit sitt samtycke.

Brandkårsförbundet framförde sin stora och varmt kända tacksamhet till den avgående ordföranden Landshövding von Sneidern för det betydelsefulla och verksamma arbete, som han städse ägnat brandkårsförbundet under alla de gångna 14 åren och anhöll att som ett uttryck härför få utse Landshövding von Sneidern till brand-

kårsförbundets förste hedersledamot.

Till och med förbundsmötet 1945 omvaldes nu i tur avgående, nämligen: till vice ordförande: Överstelöjtnant R. Stridbeck, till styrelseledamöter: Brandchefen Hj. Jansson, Åmål, och Godsägare S. Dicander, Uplo, samt till styrelsesuppleanter: Brandcheferna A. Hedén, Alingsås, och S. Utter, Brålanda.

Till revisorer att granska 1942 års räkenskaper omvaldes: Ingenjör S. Svenson, Kinna, och Brandchef E. Levinson, Dalsjöfors.

Till revisorssuppleanter omvaldes: Ingenjör T. Ek, Rydal, och Brandchef O. Pettersson, Skene.

Efter sålunda förrättade val utgöres styrelsen av:

Ordförande: Landshövding V. Lundvik, vald t. o. m. förbundsmötet 1944.

Vice ordföranden: Överstelöjtnant R. Stridbeck, vald t. o. m. förbundsmötet 1945.

Styrelseledamöter: Ingenjör M. Wenander, Dalsjöfors, Brandchef S. Mångberg, Vänersborg, och Brandchef E. Stenberg, Lerum, valda t. o. m. förbundsmötet 1943,

Brandchefen H. Nelson, Kinna, och Brandchef P. Lundgren, Borås, valda t. o. m. förbundsmötet 1944 samt Brandchef Hj. Jansson, Amål, och Godsägare S. Dicander, Uplo, valda t. o. m. förbundsmötet 1945.

Styrelsesuppleanter: Lantbrukare J. Lorentzon, Ledet, och Brandchef B. Thorell, Trollhättan, valda t. o. m. förbundsmötet 1943, Brandchef G. Östlund, Limmared, och Brandchef T. Bowald, Svenljunga, valda t. o. m. förbundsmötet 1944 samt Brandchef A. Hedén, Alingsås, och Brandchef S. Utter, Brålanda, valda t. o. m. förbundsmötet 1945.

Medlemsavgifterna bestämdes till samma som förut.

Förbundsmötets offentliga del.

Till denna hade infunnit sig Landshövding V. Lundvik samt inbjudna från länsstyrelsen och Vänersborgs stads myndigheter jämte 110 deltagare från 38 av förbundets brandkårer.

Mötet öppnades av Landshövding A. von Sneidern, som hälsade Landshövding Lundvik välkommen i brandkårsförbundet och samtliga de övriga välkomna till mötet. Under sitt därefter följande anförande betonade Landshövding von Sneidern brandförsvarets betydelse under såväl freds- som krigstid och den gagnande verksamhet brandkårsförbundet utövar härför i länet, varpå han förklarade mötets offentliga del för öppnad.

Medaljutdelning. Till f. d. brandchefen vid Nääs Fabriker, Ingenjör R. Neubeck överlämnades Riksförbundets förtjänstmedalj i silver.

5. *Instruktionskursen i samband med förbundsmötet.*

Den 13 juni.

Föredrag hölls av Överstelöjtnant Stridbeck angående "Orientering om den föreslagna nya brandlagen och brandstadgan", samt av Brandkapten C. Bergström om brandkårens uppgifter på orter,

som icke äro luftskyddsarter, och erforderliga beredskapsåtgärder härför".

Praktisk undervisning lämnades: av Civilingenjör U. Arild om motorsprutets handhavande och avhjälpandet av tillfälliga sprutflor, av Ingenjör G. Carlquist om rökskyddsövningar på sätt, som de kunna bedrivas vid mindre brandkårer, samt av Brandchef S. Mångberg om anordningarna i Vänersborgs nya brandstation.

Supén på Strömsborg hade samlat ett ovanligt stort antal deltagare, vilka ville bringa den avgående ordföranden, Landshövding von Sneidern, förbundets tack och avskedshyllning. Denna framfördes av vice ordföranden, som lämnade en återblick på det kraftiga stöd och det personliga arbete Landshövding von Sneidern under alla de gångna åren, med varmt intresse för förbundets strävanden och brandförvaret, ägnat brandkårsförbundets verksamhet. Under uttalande av förbundets djupt kända tacksamhet för denna Landshövdingens gagnande verksamhet för sitt län överlämnade vice ordföranden till honom ett silverfat med inskriptioner.

Den 14 juni.

Brandchef Mångberg lämnade på brandplatsen en redogörelse över släckningsarbetet vid en större eldsvåda, som nyligen timat i fastigheten Sundsgatan 2 B i Vänersborg.

Visade Vänersborgs brandkår gången och utförandet av en tillämpningsövning med livräddning i skolhusbyggnad.

Företogs studiefärd till Vargön, där dels Västra Tunhems brandstation och redskap demonstrerades av Brandchefen Sundström och dels Överingenjör A. Malmgren redogjorde för de särskilda brandskyddsanordningar, som vidtagits vid Wargöns Bruk, samt för gån-

gen av släckningsarbetet vid tvenne synnerligen intressanta och svåra eldsvådor, som utförts i ett högt beläget flisupplag, ävensom i ett träkolmagasin.

6. *Brandkårsförbundets styrelse* hade under 1942 ett sammanträde i anslutning till förbundsmötet i Vänersborg, varvid bl. a. beslöts att till ombud vid Riksförbundets möten utse ordföranden och vice ordföranden med brandcheferna H. Nelson och S. Mångberg som suppleanter, att till sekreterare och kassaförvaltare omvälja Överstelöjtnant R. Stridbeck samt att till brandkårsförbundets ledamot i styrelsen för Älvsborgs Luftskyddsförbund utse Brandchef P. Lundgren.

7. *Brandkårsförbundets verkställande utskott* har under året sammanträtt en gång, varvid beslut fattats om direktiven för brandkonsulenternas verksamhet 1942 samt en del frågor berörande förbundets ekonomiska angelägenheter.

8. *Brandkonsulenternas verksamhet under 1942.*

Såsom brandkonsulenter hava tjänstgjort: i södra länsdelen Överstelöjtnant R. Stridbeck med såsom biträdande konsulenter vice Brandchef N. Danielson och förste Brandmästaren, löjtnant E. Lindgren, båda vid Borås brandkår samt i norra länsdelen Brandchef B. Thorell med såsom biträdande konsulenter vice Brandchef A. Kardner och under brandkonsulent Thorells ledighet för tjänstgöring vid Luftskyddsinspektionen Brandförmannen vid Trollhättans brandkår O. Carlman.

Huvuduppgiften för brandkonsulenternas verksamhet under årets besök hos brandkärerna hade lagts på handledning åt brandcheferna att ordna och leda tillämpningsövningar med resp. kårer från och

med utryckningen till och med ordnandet i spruthuset efter hemkomsten. Därvid uppdelades hela övningen i moment för att efter varje sådant bereda konsulenten tillfälle att göra påpekanden och behövliga rättelser eller att giva erkännanden. För de nytillkomna brandkärerna hava däremot givits ingående, grundläggande instruktioner och detaljövningar.

I södra länsdelen har brandkonsulenten jämte biträden besökt 77 av där anslutna 90 kårer, under det 13 kårer, som avböjt besök, icke kunnat besökas av konsulenten. Dessutom hava 5 nya brandkårer, vilka erhållit motorsprutor genom Luftskyddsinspektionen, men ännu icke anslutit sig till förbundet, besökts och övats av konsulenten. Landstingets 18 inrättningar i södra länsdelen hava ävenledes besökts av konsulenten, varvid brandredskapen besiktigats och personalen instruerats och övats i förfarandet vid eldsutbrott.

I norra länsdelen har brandkonsulenten jämte biträden besökt 61 av de till förbundet anslutna 64 brandkärerna, under det att 3 kårer avböjt besök. Dessutom har 1 kår, som erhållit motorspruta genom Luftskyddsinspektionen, men ännu inte anslutits till förbundet, instruerats och övats av konsulenten. Landstingets samtliga 13 inrättningar i norra länsdelen hava besökts av konsulenten, som därvid besiktigat brandredskapen och instruerat personalen.

Förutom nu nämnda konsulentbesök bör omnämnas, att instruktörer från A.-B. Pumpindustri benäget övat motorsprutskötarna vid samtliga de kårer, som av Luftskyddsinspektionen tilldelats motorspruta Api 70.

Brandkärernas förhållanden.

På grund av rapportsystemets omläggning med årsskiftet 1942—43 hava endast från en del brandkårer kunnat inhämtas behövliga

uppgifter vid denna årsredogörelses utgivande. Av brandkonsulenternas rapporter 1942 torde dock framgå, att brandkärernas utbildning förbättrats, tack vare brandchefernas intresserade arbete, att brandmaterielen ökat rätt avsevärt, ehuru på en del håll ännu möter bristande förståelse från de anslagsgivandes sida samt att flera nya såväl större som mindre brandstationer uppförts, därav de flesta med slang- och övningsstorn.

Enligt tidningarnas meddelanden hava många av länets brandkärer utfört vackra släckningsarbeten och därigenom kunnat förminska brandskadornas omfattning i betydande grad.

Till brandkärernas personal har under året utdelats utmärkelser med Riksförbundets medaljer till följande: vid Svenljunga brandkår: Brandchef T. Bowald, vice brandchef L. Svenningsson, brandmästare B. Westerlund, f. d. brandmästare E. Lorentson, maskinchefen G. Boberg, brandförman B. Johanson och brandmännen J. Carlson, A. Bengtson, B. Johansson, G. Bergman, A. Johanson, E. Norén samt vid Skallsjö brandkår: ordföranden i brandkårsföreningen Fabrikör N. Brodin.

I april 1943.

VILHELM LUNDAVIK.

/ Rudolf Stridbeck.

Exempel på övningars anordnande 1943 under brandkonsulentens besök hos sådana brandkärer, som förut erhållit brandkonsulentens medverkan vid övningar.

1. Tillämpningsövning.

Ändamålet med denna tillämpningsövning är att bereda såväl brandchefen som brandkärerna ökade erfarenheter och förmåga att ingripa och handla vid eldsvådor.

Brandchefen anmodas att ordna och leda en tillämpningsövning mot fingerad eldsvåda å sannolik eldsvådeplats t. ex. i boningshus, fabriek, verkstad, ladugård, magasin, trävaruupplag el. dyl. dock ej på samma plats, som vid konsulentbesöket 1942.

Övningen bör icke avse alarmering — larmsignalen skall hållas i helgd och i regel ej användas annat än vid verklig eldsvåda — utan personalen bör vara samlad till brandstationen (spruthuset) och där i vanlig klädsel avvakta vidare order.

Brandchefen meddelar: "Eldsvåda i Utryckning!" Allt hädanefter utföres i en följd, till dess strålförarna äro på sina

platser samt snabbt och med ordning. Strålarna igångsättas dock t. v. icke, om de skulle förorsaka skadegörelse.

Iakttagelser göras under övningen av konsulenten angående följande:

Påklädseln.

Nödigt medtagande av material, som erfordras för den avsedda brandplatsen.

Utkörning under tysthet och nödig försiktighet.

Brandchefens orientering, beslut och order — den fingerade eldens läge och omfattning skall klart angivas för kåren.

Räddning av människor och djur. Sprutans placering (närmast tillräckliga vattentag) och sättande i funktion (start, evakuering, sugslangarnas angöring.)

Slangutläggningen, grenrörets insättande, strålförarnas placering för eldens inringande.

Eventuellt skydd av omgivande

lokaler eller byggnader (stråla mot elden för att minska strålvärmen och vattning endast emellanåt av hotad byggnad eller hotade föremål.

När allt (utom kanske strålar-na) bringats i funktion anmodar konsulten brandchefen att avbryta övningen och samla kåren, varefter konsulten, följdenligt meddelar sin uppfattning om utförandet.

Beroende på detta kan bli va önskvärt, att brandchefen anmodas låta göra om det hela eller vissa delar av utförandet under konsultens instruerande.

Brandchefen anmodas verkställa hemkörning (slangtömning och slangintagning m. m. iakttages).

Ordnandet i brandstationen (spruthuset) för ny uttryckning, såvida tiden medgiver detta.

II. Rökskyddsövning.

De flesta brandkårer torde innehava åtminstone 2 rökmasker med brandkårsfilter. Av vikt är, att där så ej redan skett, befintliga rökmasker utprovas, så att kännedom utvinnes om för vilka de äro skyddande, och för vilka de icke äro tillrädliga att användas. Huvudsaken för konsulten vid denna övning skall bli att lämna undervisning om rökmaskerna och deras användning, att kontrollera deras anpassning samt att låta dem, å vilka maskerna passa, få förtroende för dem i rök. För vidare utbildning kunna brandcheferna hänvisa till Stridbecks lilla broschyr "Utbildning i användande av rökmasker med filter vid mindre brandkårer".

För övning i rök böra brandcheferna på förhand anmodas att få tillgång på någon ensamt liggande bod utan eldfarligt, ömtåligt eller dyrbart innehåll, där man kan placera ett fritt stående plåtkärl, i vilket t. ex. något fuktad träull kan läggas och påtändas utan att

lågorna behöva bli höga eller eldspridande, men alstrande behövlig rök. Spruta skall alltid finnas färdig att ingripa med, om rökbalen skulle sprida elden. Dessa förordningar böra vara färdiga vid konsultens besök och bör brandchefen därför vid förhandsöverenskommelsen om tid för besöket även anmodas färdigställa dem.

Vid brandkår, som ännu ej anskaffat rökmasker, måste denna rökskyddsövning inhäberas, såvida ej brandkonsulenterna kunnat låna och medföra några rökmasker.

III. Efter övningarna korrigeras registerblanketten och konsulten ställer sig sedan till förfogande för råd och upplysningar.

Borås den 24 januari 1943.

ALVSBORGS LÄNS
BRANDKÅRSFÖRBUND

Verkställande Utskottet.

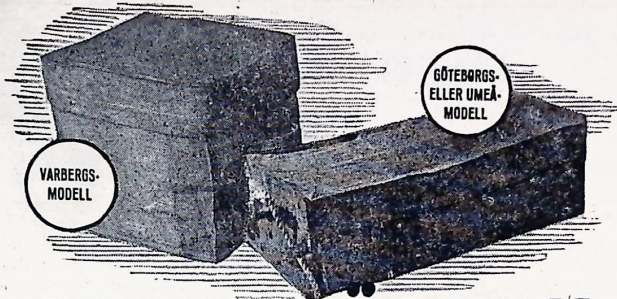


FÖRES I MARKNADEN AV

SKANDINAVISKA **Eternit** AKTIEBOLAGET

LOMMA

STOCKHOLM HALMSTAD GÖTEBORG



SLANGVÄSKAN

— en praktisk lösning av utryckningslangens uppläggningsproblem

Uppläggningsen av brandslang, som förvaras på brandbilar eller andra fordon för omedelbar utryckning, har i allmänhet hittills skett på rullar. Under en följd av år ha emellertid en del yrkesbrandmän experimenterat för att finna ett mer lätthanterligt förvaringsystem. Härvid ha slangväskor av väv kommit att framträda såsom den bästa lösningen av problemet.

De två modeller, som Jonsæreds fabriker härmed lansera, äga gemensamt följande talande fördelar:

1. Slang + väska är betydligt lättare i vikt än slang + rulle. Detta betyder att väskan är avsevärt mycket mer lätthanterlig än den otympliga slangrullen.
2. En väska, som innehåller fyra avdelningar slang, upptar endast hälften så stort utrymme som krävs för en slangrulle med motsvarande kvantitet slang. Detta innebär att man på det begränsade utrymme som står till buds i en brandvagn kan medföra dubbel kvantitet slang.
3. Slangen mår mycket bättre av att ligga förvarad i väska, då den varken pressas eller sträckes så hårt som på rulle.

Slangväskan äger sålunda betydande fördelar framför slangrullen. Vilken av de båda väskmodellerna som är den för Edra, lämpligaste beror på det utrymme Ni disponerar på Edra brandbilar. Ett är visst: slangväskan har framtiden för sig. Prova den och Ni kan själv konstatera att slangväskan löser utryckningslangens uppläggningsproblem på ett utmärkt sätt. Namnen på de brandkårer, vilka givit sitt namn åt de olika väskmodellerna, borgar för att dessa äro praktiskt utexperimenterade och att goda erfarenheter nåtts. Göteborgs-Umeå modellen är godkänd av Arbetskommissionen. Begär offert och närmare upplysningar antingen av oss direkt eller av någon av våra auktoriserade återförsäljare.

Jonsæreds

1833 • 110 ÅR • 1943

JONSEREDS FABRIKERS AKTIEBOLAG • JONSERED

Auktoriserade återförsäljare:

Albin Motor, Kristinehamn Brissmans Brandredskap, Halmstad Erik Dahl, Stockholm 2
 H.A.B. Henrikssons Brandredskap, Stockholm 1 Odenius A.-B., Göteborg C
 A.-B. Pumpindustri, Göteborg 5

MEDDELANDE

Erfarenheter rörande start och drift av motorsprutor.

Detta meddelande utgör en sammanställning av några av de senaste årens erfarenheter rörande start och drift av motorsprutor vid såväl industribrandkärer som kommunala brandkärer.

De i marknaden förekommande motorsprutorna äro med några få undantag numerä genomgående av hög standard. Motorsprutor drivna av 2-taktsmotorer ha dock ej visat fullt samma driftsäkerhet som motorsprutor drivna av 4-taktsmotorer. Då en motorspruta krånglar, beror detta i de flesta fall på bristande handlag hos sprutskötaren eller på bristande vård av motorsprutan. Dessa förhållanden ha särskilt starkt framstått under de senaste årens stränga vintrar.

En av de faktorer, som mest bidrager till att omöjliggöra eller försvåra start och drift av en motorspruta, är sträng kyla. Kallgarage, bristen på lämplig vinterolja, kvarglömt — fruset vatten — i pump, evakueringsanordningar och kylsystem giva de största anledningarna till svårigheter. Tillgången på lämpliga varmgarage är och förblir därför den viktigaste faktorn i motorsprutornas skötsel och vård.

Bland övriga konstaterade fel böra nämnas igensättning av bensinrör och förgasaremunstycken, tändningsfel samt läckor i bränsletank eller bränsleledningar.

En allvarlig fara utgöra de hartsavsättningar, vilka uppstå vid — som nu är fallet — långvarig lagring av bensin i bränsletankar. Dessa hartsavsättningar upplösas lätt av ett bränsle med hög sprithalt

och medfölja bränslet ut i ledningarna och förgasare, vilka lätt tilltäppas. Vid övergång från bensin till sprithaltiga bränslen bör därför hela bränslesystemet noga tvättas med ren sprit. I några enstaka fall har det konstaterats, att bensintankar rostade invändigt. Rost har sedan lossnat och följt med bränslet ut i bränslesystemet, vilket tilltäppts. Bränsletankarna böra därför med jämna mellanrum undersökas och befrias från eventuella rostbildningar. Är rostbildningen stor bör tanken utbytas eller repareras.

En annan faktor, som bidragit till en försämrad skötsel och vård av motorsprutorna är inkallelserna till militärtjänst. Enligt Svenska Brandtarifföreningens bestämmelser skola minst 3 av elitbrandkårens medlemmar vara förtrogna med motorsprutornas skötsel. Allt för ofta är detta emellertid icke förhållandet såsom visat sig vid inspektioner. Bristen på motorskötare måste avhjälpas genom grundlig utbildning av ett antal reservmotorskötare — tagna av den mobiliseringsfria personalen — så att icke elitkåren i händelse av ett särskilt skärpt utrikespolitiskt läge eller krig helt berövas sina motorskötare.

Det är icke ovanligt, att innehavare av motorsprutor under hänvisning till bränslebrist nu hoppa över ett eller annat prov med sprutorna. Detta bör kunna undvikas, enär varje innehavare av motorspruta äger att av vederbörande länsstyrelse få tilldelning av bränsle för regelbundna prov.

En icke oväsentlig detalj är, att god ordning råder på den plats, där motorspruta är uppställd. Under prov och drift av motorspruta bör tobaksrökning icke tillåtas invid densamma. Mot denna till synes självklara bestämmelse syndas det ibland t. o. m. under pågående fyllning av drivmedel.

I detta sammanhang må nämnas ett par fall, som i händelse av att brand inträffat, kunnat få de allvarligaste följder. Vid en förestående provning av en motorspruta visade det sig, att dörrarna till spruthuset voro omöjliga att öppna, till följd av att en kraftig isvall uppstått, vilken det tog c:a 20 min. att hugga bort. Vid ett annat tillfälle hade varmvattenledningen till värmeledningen i spruthuset frusit, utan att detta föranlett något omedelbart ingripande. Motorsprutan hade härigenom blivit stående i sträng kyla och kunde startas endast med stora svårigheter.

Några längre erfarenheter rörande drift av motorsprutor med de nya spritbensinbränslena — motyl — ha ännu icke erhållits. Vissa uppgifter i ett P. M. av den 16 juni 1942 från Luftskyddsinspektionen kunna dock meddelas:

"Motordrivna brandsprutor tillhöriga andra än de större brandkärerna erhålla dispens att använda motyl 50 som driftbränsle. Undantag utgöra brandsprutor med 2-taktsmotorer (API 70, Golith, Ljungman L. P. 6, Trim och Trygg), vilka, då de ej kunna drivas med motyl 50, erhålla dispens att använda lättbentyl som driftsbränsle.

Några tekniska förändringar på 4-taktsmotorerna med anledning av övergång från lättbentyl eller bensin till motyl 50 äro icke nödvändiga.

På förekommen anledning påpekas nödvändigheten av att noggrant tillse, att vid sprutor med 2-taktsmotorer rätt oljeblandning i bränslet äger rum. Under senaste tiden har det nämligen visat sig, att en del 2-taktsmotorer vid körning skurit ihop. Orsaken härtill har varit oljebrist, i vissa fall troligen genom en otillfredsställande inblandning av oljan i bränslet. Inblandning av olja i lättbentyl bör ske med större omsorg än blandning med bensin, då annars risk för skador i motorerna föreligger, även om oljan inblandats i rätt proportion. Av samma skäl bör tillses, att olja av för varje motor föreskriven typ kommer till användning."

Ännu så länge torde många industribrandkärer ha erfordrerligt bränsle av äldre datum — bensin eller lättbentyl. Vid sådana industribrandkärer med flera än en motorspruta är det tillrådigt, att redan nu överföra (omändra) någon eller några av motorsprutorna till (för) drift med motyl 50. Härigenom erhålles en viss övning med det nya bränslet med bibehållande av den eller de med bensin eller lättbentyl drivna motorsprutorna i första linjen. Sprit är hygroskopiskt, varför motyl vid längre tids lagring i fuktiga lokaler tager upp vatten, vilket kan medföra att startförmågan avsevärt nedsättes. Av denna anledning böra motorsprutor skyddas för väta och fukt.

Utöver ovanstående bör tilläggas, att det är av stor vikt, att sprutskötarna äro väl förtrogna med de instruktioner och anvisningar de olika tillverkarna meddela.

(Ur Sv. Brandtarifföreningens meddelande.)

Stöd brandkårsrörelsen!

NOTISER

Älvsborgs läns Brandkårsförbund

avhåller årets förbundsmöte jämte instruktionskurs i Amål den 5. och 6. juni.

Svensk Brandbefälskalender 1943 av bestående värde som uppslagsbok.

Rekvision kan ske genom Brandchefsexpeditionen i Malmö.

Den av Svenska Brandbefälsföreningen utgivna *Svensk Brandbefälskalender* föreligger nu för år 1943. Förutom matriklar över Sveriges brandbefäl, brandingenjörer och brandkonsulenter innehåller kalendern uppgifter och artiklar av intresse för alla brandskydds- och luftskyddsintresserade.

I anslutning till stadga för Statens brandskola samt provisoriskt tillägg till densamma har brandkapten Sven Sönnerberg utarbetat

en artikel med tips för förberedande utbildning före inträde vid brandskolan. Bland artiklar med aktuellt intresse kunna nämnas "Några synpunkter på användning av kristidsbränslen", "Kontroll av motorsprutor" samt "Kontroll av automatiska brandalarmanläggningar". I kalendern återfinnes fullständiga förteckningar över författningar och utredningar rörande brandväsen, brandskydd och luftskydd. I årets upplaga publiceras uppgifter om ett stort antal statliga myndigheter, institutioner och föreningar, en förteckning över in- och utländska factidskrifter samt en av assistent Gunnar Bååth utarbetad instruktion för presskommisarie vid brandkår.

Kalendern har ett praktiskt format och är bunden i ett stilrent band i färgerna blått och silver. *Svensk Brandbefälskalender 1943* kostar kr. 2: 75 och kan rekvireras genom Brandchefsexpeditionen i Malmö.

Knappar-, Möss- & Medlemsmärken

för Svenska Brandkårens Riksförbund

C. C. Sporrong & C:o

Kungsgatan 17, Stockholm 7 Tel. Namnanrop »SPORRONG & C:o»

